

Publikacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

**Rozwijanie, uzupełnianie i aktualizacja informacji o zawodach oraz jej upowszechnianie
za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji – INFODORADCA+**

INFORMACJA O ZAWODZIE

Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa pediatrycznego

(222215)

Pielęgniarki z tytułem specjalisty

**Rozwijanie, uzupełnianie i aktualizacja informacji o zawodach oraz jej rozpowszechnianie
za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji – INFODORADCA+**

Projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

INFORMACJA O ZAWODZIE

Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa pediatrycznego (222215)

Pielęgniarki z tytułem specjalisty

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Departament Rynku Pracy

Publikacja opracowana w ramach projektu **Rozwijanie, uzupełnianie i aktualizacja informacji o zawodach oraz jej upowszechnianie za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji – INFODORADCA+**

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój, Oś priorytetowa II Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji, Działanie 2.4 Modernizacja publicznych i niepublicznych służb zatrudnienia oraz lepsze dostosowanie ich do potrzeb rynku pracy

PROJEKT NR: POWR.02.04.00-00-0060/16-00

Partnerzy projektu INFODORADCA+:

- DORADCA Consultants Ltd Sp. z o.o., Gdynia
- Instytut Technologii Eksploatacji – Państwowy Instytut Badawczy, Radom
- Instytut Pracy i Spraw Socjalnych, Warszawa
- Centralny Instytut Ochrony Pracy – Państwowy Instytut Badawczy, Warszawa
- PBS Sp. z o.o., Sopot

INFORMACJA O ZAWODZIE

Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa pediatrycznego (222215)

© Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Departament Rynku Pracy, Warszawa 2018

Kopiowanie i rozpowszechnianie w całości lub w części dozwolone wyłącznie za podaniem źródła.

ISBN 978-83-7789-495-8 [46]

Publikacja bezpłatna

Zdjęcie na okładce (źródło): <https://pixabay.com/en/newborn-childbirth-infant-baby-615753>
[dostęp: 10.07.2018].

SPIS TREŚCI

1. DANE IDENTYFIKACYJNE ZAWODU.....	3
1.1. Nazwa i kod zawodu (wg Klasyfikacji zawodów i specjalności)	3
1.2. Nazwy zwyczajowe zawodu	3
1.3. Usytuowanie zawodu w klasyfikacjach: ISCO, PKD	3
1.4. Notka metodologiczna, autorzy i eksperci opiniujący	3
2. OPIS ZAWODU	4
2.1. Synteza zawodu	4
2.2. Opis pracy i sposobu jej wykonywania	4
2.3. Środowisko pracy (warunki pracy, maszyny i narzędzia pracy, zagrożenia, organizacja pracy)	5
2.4. Wymagania psychofizyczne i zdrowotne	7
2.5. Wykształcenie, tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie	8
2.6. Możliwości rozwoju zawodowego, awansu i potwierdzania kompetencji.....	9
2.7. Zawody pokrewne.....	9
3. ZADANIA ZAWODOWE I WYMAGANE KOMPETENCJE	10
3.1. Zadania zawodowe	10
3.2. Kompetencja zawodowa Kz1: Świadczenie pomocy i opieki nad dzieckiem chorym.....	10
3.3. Kompetencja zawodowa Kz2: Prowadzenie działań pielęgnacyjnych i promujących zdrowie dziecka.....	14
3.4. Kompetencje społeczne	16
3.5. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu	16
3.6. Powiązanie kompetencji zawodowych z opisami poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz Sektorowej Ramy Kwalifikacji	17
4. ODNIESIENIE DO SYTUACJI ZAWODU NA RYNKU PRACY I MOŻLIWOŚCI DOSKONALENIA ZAWODOWEGO	17
4.1. Możliwości podjęcia pracy w zawodzie	17
4.2. Instytucje oferujące kształcenie, szkolenie i/lub potwierdzanie kompetencji w ramach zawodu.....	18
4.3. Zarobki osób wykonujących dany zawód/daną grupę zawodów	19
4.4. Możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie	20
5. ODNIESIENIE DO EUROPEJSKIEJ KLASYFIKACJI UMIEJĘTNOŚCI/KOMPETENCJI, KWALIFIKACJI I ZAWODÓW (ESCO)	20
6. ŹRÓDŁA DODATKOWYCH INFORMACJI O ZAWODZIE.....	21
7. SŁOWNIK POJĘĆ	23
7.1. Definicje powiązane z opisem informacji o zawodzie (zawodoznawcze)	23
7.2. Definicje związane z wykonywaniem zawodu (branżowe).....	25

1. DANE IDENTYFIKACYJNE ZAWODU

1.1. Nazwa i kod zawodu (wg Klasyfikacji zawodów i specjalności)

Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa pediatrycznego 22215

1.2. Nazwy zwyczajowe zawodu

- Pielęgniarka.
- Pielęgniarka pediatryczna.

1.3. Usytuowanie zawodu w klasyfikacjach: ISCO, PKD

W Międzynarodowym Standardzie Klasyfikacji Zawodów ISCO-08 odpowiada grupie:

- 2221 Nursing professionals.

Według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007):

- Sekcja Q – Opieka zdrowotna i pomoc społeczna.

1.4. Notka metodologiczna, autorzy i eksperci opiniujący

Notka metodologiczna

Opis informacji o zawodzie opracowano na podstawie:

- analizy źródeł (akty prawne, klasyfikacje krajowe, międzynarodowe) oraz źródeł internetowych,
- wyników badań i analiz prowadzonych w projekcie: SPO RZL (2006–2007) „Opracowanie i upowszechnianie krajowych standardów kwalifikacji zawodowych”,
- analizy opisu zawodu zamieszczonego w wyszukiwarce opisów zawodów na Portalu Publicznych Służb Zatrudnienia,
- badań ankietowych prowadzonych w projekcie INFODORADCA+ w maju 2018 r.,
- zebranych opinii od recenzentów, członków panelu ewaluacyjnego oraz zespołu ds. walidacji i jakości informacji o zawodach.

Autorzy i eksperci opiniujący

Zespół Ekspercki:

- Wojciech Gostomski – Doradca Consultants Ltd. Sp. z o.o., Gdynia.
- Krystyna Husar-Hejnowska – Copernicus PL Sp. z o.o., Gdańsk.
- Barbara Szyszka – Szpital Polski w Sztumie, Szpitale Polskie S.A., Sztum.

Zespół ds. walidacji i jakości informacji o zawodzie:

- Joanna Gralak-Merchel – DORADCA Consultants Ltd. Sp. z o.o., Gdynia.
- Włodzimierz Walkusz – DORADCA Consultants Ltd. Sp. z o.o., Gdynia.

Recenzenci:

- Milena Celejewska-Zalewska – Centrum Medyczne Synexus, Gdańsk.
- Anna Kalisz – 7 Szpital Marynarki Wojennej, Gdańsk.

Panel ewaluacyjny – przedstawiciele partnerów społecznych:

- Paweł Bagniewski – Zakładowa Organizacja Związkowa Ogólnopolskiego Związku Zawodowego Pielęgniarek i Położnych przy 7 Szpitalu Marynarki Wojennej, Gdańsk.
- Ewa Jakubowska-Sacharczuk – Okręgowa Izba Pielęgniarek i Położnych, Gdańsk.

Data (rok) opracowania opisu informacji o zawodzie: 2018 r.

WAŻNE:

W tekście opisu informacji o zawodzie występują podkreślenia wybranych określeń wraz z indeksem górnym, który wskazuje numer definicji w słowniku branżowym w punkcie 7.2.

2. OPIS ZAWODU

2.1. Synteza zawodu

Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa pediatrycznego udziela specjalistycznych świadczeń zdrowotnych dzieciom zdrowym, jak i chorym w różnych okresach ich rozwoju. Pracuje w warunkach stacjonarnej, ambulatoryjnej i domowej opieki zdrowotnej, a także w placówkach oświatowo-wychowawczych. Wykonuje swoją pracę, mając na celu dobro powierzonego jej dziecka bez względu na warunki opieki zdrowotnej.

WAŻNE:

Pielęgniarka pediatryczna swoimi działaniami obejmuje nie tylko dziecko, które jest pod jej opieką. Zajmuje się także jego rodziną, która przebywa z nim na oddziale lub je odwiedza. Także w stosunku do opiekunów dziecka prowadzi promocję zdrowia i przygotowuje ich do samodzielnej opieki nad dzieckiem.

2.2. Opis pracy i sposobu jej wykonywania

Opis pracy

Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa pediatrycznego rozpoznaje potrzeby zdrowotne i problemy pielęgnacyjne dziecka zdrowego i chorego. Sprawuje opiekę w różnych placówkach ochrony zdrowia, w miejscu zamieszkania pacjentów, w żłobkach oraz środowisku nauczania i wychowania. W procesie diagnostyki, leczenia, pielęgnowania i rehabilitacji wykonuje zlecenia lekarskie. Zapewnia niezbędną opiekę pielęgniarzką i monitoruje stan zdrowia dziecka, redukuje jego lęk i zapewnia wsparcie emocjonalne, zwłaszcza w sytuacjach trudnych i stresujących, pełni rolę edukatora dziecka i jego rodziny. Prowadzi profilaktykę (w tym w zakresie promocji zdrowia) i edukację zdrowotną oraz proekologiczną dziecka i jego rodziny (opiekunów). Doradza, buduje zaufanie do zespołu świadczącego opiekę nad dzieckiem od jego narodzin do ukończenia 18 roku życia, koordynuje czynności pielęgnacyjne.

Pielęgniarka pediatryczna wchodzi w skład zespołu interdyscyplinarnego zajmującego się dzieckiem. Zespół ten tworzą m.in. inne pielęgniarki, lekarze różnych specjalizacji, rehabilitanci, pedagog, psycholog oraz diagności.

Pielęgniarka pediatryczna w zależności od miejsca pracy ma do czynienia z dziećmi:

- zdrowymi,
- chorymi w fazie ostrej i przewlekłej,
- opóźnionymi w rozwoju psychofizycznym,
- upośledzonymi,
- umierającymi.

WAŻNE:

Dla pielęgniarki pediatrycznej pacjentem jest nie tylko samo dziecko. Jeśli chore jest dziecko, to w pewnym stopniu chora jest też rodzina, którą należy objąć kompleksową opieką. Szczególnie ważne jest to w przypadku dzieci onkologicznych¹⁴ lub z niepełnosprawnością sprzężoną¹⁵. Celem działania pielęgniarki pediatrycznej jest zapewnienie dziecku i jego rodzinie/opiekunom poczucia bezpieczeństwa i profesjonalizmu udzielanych świadczeń pielęgniarzkich.

Sposoby wykonywania pracy

Świadczenie pracy w przypadku zawodu pielęgniarki pediatrycznej odbywa się przez kobiety i mężczyzn. W czasie pracy pielęgniarka pediatryczna kontaktuje się z:

- dzieckiem na różnym etapie rozwoju – od narodzin do 18 roku życia;
- rodziną/opiekunami dziecka;
- zespołem terapeutycznym.

Więcej szczegółowych informacji znajduje się w sekcjach: 3.1. Zadania zawodowe oraz 3.2. i 3.3. Kompetencje zawodowe.

2.3. Środowisko pracy (warunki pracy, maszyny i narzędzia pracy, zagrożenia, organizacja pracy)

Warunki pracy

Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa pediatrycznego wykonuje pracę przede wszystkim w pomieszczeniach zamkniętych:

- publicznych i niepublicznych zakładach opieki zdrowotnej,
- gabinetach prywatnych,
- placówkach oświatowo-wychowawczych,
- żłobkach,
- środowisku zamieszkania pacjenta,
- firmach oferujących prywatną opiekę medyczną,
- szkołach medycznych i na uczelniach medycznych.

Pracę wykonuje samodzielnie lub zespołowo – w zależności od miejsca pracy.

Więcej informacji znajduje się w sekcji: 4.1. Możliwości podjęcia pracy w zawodzie.

Wykorzystywane maszyny i narzędzia pracy

Pielęgniarka pediatryczna w działalności zawodowej wykorzystuje m.in.:

- sprzęt jednorazowego użytku: strzykawki, igły, opatrunki, wenflon⁵⁵, próbówki do badań diagnostycznych, cewniki⁸,
- sprzęt wielorazowego użytku: termometr, okłady żelowe, aparat do pomiaru ciśnienia krwi, wagę, pompę infuzyjną⁴², peny³⁹,
- drobny sprzęt medyczny: inhalator²⁷, narzędzia chirurgiczne³³,
- aparaturę medyczną: defibrylator¹⁰, aparat EKG², inkubator²⁸,
- sprzęt ochronny: maski, rękawice lateksowe i pudrowe, fartuchy ochronne,
- sprzęt do czyszczenia, dezynfekcji, sterylizacji,
- komputery, drukarki.

WAŻNE:

Sprzęt używany w pielęgniarstwie pediatrycznym wciąż się zmienia, jest coraz bardziej skomputeryzowany; aby na nim pracować, pielęgniarka pediatryczna musi stale podnosić swoje umiejętności obsługi sprzętu medycznego.

Organizacja pracy

Pielęgniarka pediatryczna w zależności od miejsca pracy, wykonywanych zadań zawodowych i liczby osób zatrudnionych w danej jednostce może pracować indywidualnie lub zespołowo. Osoby w tym zawodzie mogą pracować do 12 godzin na dobę przy zatrudnieniu na umowę o pracę, a na kontrakcie do 24 godzin. Praca odbywa się w dni powszednie i święta, w systemie zmianowym.

Pielęgniarka pediatryczna w działalności zawodowej:

- świadczy pracę zazwyczaj w pomieszczeniu pracodawcy,
- pracuje zgodnie z przyjętym zakresem obowiązków pielęgniarki pediatrycznej w danej jednostce opieki zdrowotnej,
- postępuje zgodnie z ustawą o zawodach pielęgniarki i położnej, ustawą o samorządzie pielęgniarek i położnych, Kodeksem etyki zawodowej pielęgniarki i położnej, ustawą o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta, Europejską Kartą Praw Dziecka w Szpitalu,
- podlega konieczności stosowania odzieży ochronnej.

Pielęgniarka pediatryczna może wykonywać zawód:

- w ramach umowy o pracę,
- na podstawie umowy cywilno-prawnej,
- w ramach wolontariatu,
- w ramach praktyk zawodowych.

Pielęgniarka pediatryczna może pracować z dziećmi:

- w żłobkach,
- w placówkach oświatowo-wychowawczych,
- w zakładach opiekuńczo-leczniczych,
- na dziecięcych oddziałach szpitalnych,
- w sanatoriach dziecięcych,
- w gabinetach pielęgniarstkich w przychodniach rejonowych i specjalistycznych.

WAŻNE:

Pielęgniarki wykonującej zawód na podstawie umowy o pracę lub w przypadku ratowania życia przysługuje taka sama ochrona prawna, jaką prawo przewiduje dla funkcjonariusza publicznego.

Zagrożenia mające wpływ na bezpieczeństwo pracy człowieka

Pielęgniarka pediatryczna może być narażona na:

- zagrożenia biologiczne – ekspozycja na HPV²⁶, HIV²³, HCV²², gruźlicę i inne choroby zakaźne, zakłucia, skaleczenia, zanieczyszczenia skóry i błon śluzowych,
- działanie czynników chemicznych i należących do tej grupy czynników drażniących i alergizujących – chemioterapia, środki dezynfekcyjne, lateks³⁰, leki, gazy anestetyczne,
- zagrożenia fizyczne: pole elektromagnetyczne, promieniowanie (jonizujące⁴⁶, podczerwone⁴⁸, laserowe⁴⁷), ultradźwięki, hałas, drgania mechaniczne, potknięcia, upadki,
- zagrożenie układu mięśniowo-szkieletowego,
- zagrożenia psychiczne – stres, ataki werbalne i niewerbalne, przemoc,
- zmiany chorobowe w organizmie spowodowane pracą w nocy.

Do występujących w zawodzie chorób możemy zaliczyć:

- choroby zakaźne i pasożytnicze,
- choroby skóry,
- zakażenie wirusem WZW, HIV,
- przewlekłe choroby układu nerwowego,
- przewlekłe choroby układu wzrokowego,
- alergiczny nieżyt nosa,
- astma oskrzelowa,
- przewlekłe choroby narządu ruchu, w tym zmiany zwyrodnieniowe kręgosłupa i stawów,
- zespół stresu przewlekłego.

2.4. Wymagania psychofizyczne i zdrowotne

Wymagania psychofizyczne

Dla pracownika wykonującego zawód **pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa pediatrycznego** ważne są:

w kategorii wymagań fizycznych

- wysoka ogólna wydolność fizyczna,
- sprawność narządu wzroku,
- sprawność narządu słuchu,
- sprawność zmysłu węchu,
- sprawność zmysłu dotyku,
- sprawność układu oddechowego,
- sprawność narządów równowagi;

w kategorii sprawności sensomotorycznych

- koordynacja wzrokowo-ruchowa,
- koncentracja i podzielność uwagi,
- rozróżnianie barw,
- spostrzegawczość,
- czucie dotykowe,
- zręczność rąk i palców;

w kategorii sprawności i zdolności

- gotowość niesienia pomocy,
- łatwość nawiązywania kontaktów z dzieckiem na każdym etapie jego rozwoju oraz niezależnie od stopnia jego niepełnosprawności,
- samodzielność przy wykonywaniu zadań zawodowych,
- predyspozycje do współpracy i współdziałania;

w kategorii cech osobowościowych

- cierpliwość,
- empatia,
- odpowiedzialność,
- odporność emocjonalna i zrównoważenie,
- odporność na stres,
- rzetelność i sumienność,
- samodzielność i samokontrola.

Więcej informacji znajduje się w sekcjach: 3.4. Kompetencje społeczne; 3.5. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu.

Wymagania zdrowotne

Najważniejsze przeciwwskazania do wykonywania zawodu pielęgniarki pediatrycznej to:

- choroby powodujące utratę przytomności (np. epilepsja, cukrzyca),
- zaburzenia dużego stopnia układu krążenia, układu nerwowego, równowagi,
- uzależnienia (alkohol, narkotyki, leki),
- zaburzenia psychiczne (schizofrenia, depresja, zaburzenia nerwicowe),
- upośledzenie umysłowe,
- nosicielstwo chorób zakaźnych (HIV, WZW B, WZW C, gruźlica),
- niesprawność narządu wzroku niedająca się skorygować okularami,
- niesprawność narządu słuchu niedająca się skorygować aparatem słuchowym,
- niesprawność narządów ruchu, głównie kończyn górnych.

WAŻNE:

O stanie zdrowia i ewentualnych przeciwwskazaniach do wykonywania zawodu orzeka lekarz medycyny pracy.

Więcej informacji znajduje się w sekcji: 4.4. Możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie.

2.5. Wykształcenie, tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie

Wykształcenie niezbędne do podjęcia pracy w zawodzie

Do podjęcia pracy w zawodzie **pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa pediatrycznego** wymagane jest wykształcenie wyższe pierwszego stopnia oraz ukończenie lub odbywanie kursu kwalifikacyjnego bądź specjalizacji w dziedzinie pielęgniarstwa pediatrycznego. Placówki kształcące pielęgniarki to uniwersytety medyczne i inne uczelnie wyższe prowadzące kształcenie na kierunku pielęgniarstwo.

Tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie

Do wykonywania zawodu pielęgniarki niezbędne jest posiadanie prawa wykonywania zawodu wydawanego przez Okręgową Izbę Pielęgniarek i Położnych. System kształcenia pielęgniarek przewiduje edukację w ramach kursów kwalifikacyjnych i specjalizacji. Pozytywne ukończenie kursu kwalifikacyjnego pozwala na udzielanie świadczeń zdrowotnych będących w zakresie pielęgniarstwa pediatrycznego, natomiast specjalizacja rozszerza kompetencje i umiejętności specjalistyczne oraz uprawnia do tytułu specjalisty w dziedzinie pielęgniarstwa pediatrycznego.

Dodatkowymi atutami przy zatrudnieniu pielęgniarki pediatrycznej są:

- tytuł magistra pielęgniarstwa;
- ukończone specjalizacje pielęgniarstwie:
 - neonatologiczna,
 - pielęgniarstwo w środowisku nauczania i wychowania;
- ukończone kursy specjalistyczne, np. w zakresie:
 - resuscytacji krążeniowo-oddechowej (RKO⁵⁰),
 - EKG¹⁹,
 - wywiadu⁵⁶ i badania fizykalnego⁴,
 - opieki nad dzieckiem z chorobą nowotworową,
 - opieki nad dziećmi i młodzieżą z cukrzycą,
 - opieki pielęgniarstwiej nad dziećmi ze schorzeniami otorynolaryngologicznymi,
 - resuscytacji oddechowo-krążeniowej noworodka,
 - szczepień ochronnych,
 - pediatrycznej domowej opieki paliatywnej¹²;
- ukończone kursy doksztalające, np. w zakresie:
 - resuscytacji noworodka bezpośrednio po urodzeniu,
 - podstawowych zabiegów resuscytacyjnych BLS (Basic Life Support)⁴¹,
 - języka migowego.

Wskazane też jest, by pielęgniarka pediatryczna pracująca w domowym hospicjum dla dzieci lub w środowisku dziecka posiadała prawo jazdy.

W trosce o ciągły rozwój zawodowy pielęgniarka pediatryczna uczestniczy w konferencjach, sympozjach, warsztatach zawodowych. Certyfikaty potwierdzające jej udział w tych wydarzeniach mogą być dodatkowym atutem osoby poszukującej pracy.

WAŻNE:

Pielęgniarka, która chce wrócić do zawodu po 5-letniej (lub dłuższej) przerwie musi odnowić prawo wykonywania zawodu, odbywając odpowiednie przeszkolenie oraz praktykę zakończoną egzaminem.

Więcej informacji znajduje się w sekcji: 4.2. Instytucje oferujące kształcenie, szkolenie i/lub potwierdzanie kompetencji w ramach zawodu.

2.6. Możliwości rozwoju zawodowego, awansu i potwierdzania kompetencji

Możliwości rozwoju zawodowego i awansu

Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa pediatrycznego może:

- zajmować samodzielne stanowisko związane z pielęgniarstwem (także w ramach własnej działalności gospodarczej),
- pracować na stanowisku pielęgniarki oddziałowej, koordynującej – nadzorując pracę zespołu pracowników,
- zostać konsultantem wojewódzkim lub krajowym w dziedzinie pielęgniarstwa pediatrycznego, pielęgniarstwa w środowisku nauczania i wychowania lub neonatologii,
- zakładać własne Niepubliczne Zakłady Opieki Zdrowotnej,
- zdobywać i poszerzać swoją wiedzę w ramach różnego rodzaju specjalizacji i kursów,
- doskonalić umiejętności, uczestnicząc w branżowych szkoleniach, konferencjach, jak również warsztatach tematycznych dotyczących opieki i pielęgnacji dzieci na różnych etapach rozwoju w zdrowiu i w różnych jednostkach chorobowych.

WAŻNE:

Nie ma możliwości awansu zawodowego w żłobkach, szkołach, placówkach opiekuńczo-wychowawczych.

Możliwości potwierdzania kompetencji

Obecnie (2018 r.) możliwość wykonywania pracy w zawodzie pielęgniarki potwierdza prawo wykonywania zawodu wydane przez Okręgową Radę Pielęgniarek i Położnych. Także każdy ukończony pozytywnym wynikiem kurs z różnych dziedzin pielęgniarstwa lub specjalizacja pielęgniarska oraz zdobyte tytuły naukowe w pielęgniarstwie potwierdzane są przez Okręgową Izbę Pielęgniarską wpisem do prawa wykonywania zawodu.

Więcej informacji można uzyskać w Bazie Usług Rozwojowych <https://uslugirozwojowe.parp.gov.pl> oraz Zintegrowanym Rejestrze Kwalifikacji <https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl>

2.7. Zawody pokrewne

Osoba zatrudniona w zawodzie **pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa pediatrycznego** może rozszerzać swoje kompetencje zawodowe w zawodach pokrewnych:

Nazwa zawodu pokrewnego zgodnie z Klasyfikacją zawodów i specjalności	Kod zawodu
Pielęgniarka – specjalista organizacji i zarządzania	222202
Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa anestezjologicznego i intensywnej opieki	222203
Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa chirurgicznego	222204
Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa diabetologicznego	222205
Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa epidemiologicznego	222206
Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa geriatrycznego	222207
Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa kardiologicznego	222208
Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa nefrologicznego	222209
Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa neonatologicznego	222210
Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa neurologicznego	222211
Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa onkologicznego	222212
Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa operacyjnego	222213
Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa opieki długoterminowej	222214
Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa opieki paliatywnej	222216

Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa psychiatrycznego	222217
Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa ratunkowego	222218
Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa rodzinnego	222219
Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa środowiska nauczania i wychowania	222220
Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa w ochronie zdrowia pracujących	222221
Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa zachowawczego	222222
Pielęgniarka – specjalista promocji zdrowia i edukacji zdrowotnej	222290

3. ZADANIA ZAWODOWE I WYMAGANE KOMPETENCJE

3.1. Zadania zawodowe

Pracownik w zawodzie **pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa pediatrycznego** wykonuje różnorodne zadania, do których należą w szczególności:

- Z1 Udzielanie pomocy dziecku w chorobie i stanach zagrożenia życia.
- Z2 Sprawowanie opieki nad dzieckiem niepełnosprawnym¹⁶.
- Z3 Sprawowanie opieki nad dzieckiem przewlekle chorym¹⁷.
- Z4 Sprawowanie opieki nad dzieckiem z chorobą nowotworową.
- Z5 Sprawowanie opieki paliatywnej nad dzieckiem.
- Z6 Wykonywanie badań diagnostycznych.
- Z7 Organizowanie stanowiska pracy.
- Z8 Prowadzenie i nadzorowanie procesu pielęgnowania dziecka.
- Z9 Prowadzenie promocji zdrowia i edukacji zdrowotnej dziecka i rodziny.
- Z10 Organizowanie współpracy z rodzicami w zakresie opieki nad dzieckiem.

3.2. Kompetencja zawodowa Kz1: Świadczenie pomocy i opieki nad dzieckiem chorym

Kompetencja zawodowa Kz1: Świadczenie pomocy i opieki nad dzieckiem chorym obejmuje zestaw zadań zawodowych Z1, Z2, Z3, Z4, Z5, Z6, do realizacji których wymagane są odpowiednie zbiory wiedzy i umiejętności.

Z1 Udzielanie pomocy dziecku w chorobie i stanach zagrożenia życia	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
- Przyczyny i mechanizm powstawania chorób wieku rozwojowego oraz chorób zakaźnych wieku dziecięcego; - Wartości parametrów oceniających układ oddechowy, krążenia i nerwowy w stopniu pozwalającym na rozpoznanie stanów bezpośredniego zagrożenia życia; - Sposoby prowadzenia RKO i BLS; - Zasady działania sprzętu medycznego stosowanego podczas leczenia dzieci; - Standardy opieki nad dzieckiem chorym; - Zasady komunikacji z rodzicami dziecka chorego.	- Identyfikować i rozwiązywać problemy zdrowotne dziecka i jego rodziny wynikające z indywidualnej reakcji na chorobę, stosowaną diagnostykę i metody leczenia; - Monitorować stan zdrowia dziecka w chorobie ostrej i stanie zagrożenia życia; - Podejmować działania w stanie zagrożenia życia dziecka zgodnie z procedurami postępowania i uprawnieniami; - Prowadzić podstawową i zaawansowaną resuscytację krążeniowo-oddechową u osób dorosłych, dzieci, niemowląt; - Formułować cele opieki nad dzieckiem w chorobie ostrej i w stanie zagrożenia życia, planować i realizować działania leczniczo-pielęgnacyjne; - Dokonywać oceny ryzyka wystąpienia ponownych zaburzeń czynnościowych ze strony poszczególnych układów

	u dziecka w stanie zagrożenia życia i chorobie ostrej; • Podawać dożylnie leki oraz kroplowo przetaczać dożylnie płyny w ramach postępowania w resuscytacji krążeniowo-oddechowej u dziecka; • Obsługiwać ręczny i automatyczny defibrylator w razie zagrożenia życia dziecka; • Kształtować prawidłowe postawy rodziców/opiekunów w stosunku do chorego dziecka; • Udzielać wsparcia rodzicom na różnych etapach choroby dziecka.
--	--

Z2 Sprawowanie opieki nad dzieckiem niepełnosprawnym

WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
• Różne rodzaje <u>niepełnosprawności</u>³⁴ w ujęciu socjologicznym, pedagogicznym i społecznym; • Zasady opieki nad dzieckiem niepełnosprawnym w zależności od rodzaju niepełnosprawności; • Podstawy rehabilitacji; • Potrzebę kształtowania pozytywnych postaw w stosunku do dzieci niepełnosprawnych; • Potrzebę motywowania rodziców lub opiekunów dziecka do podejmowania przez nich działań opiekuńczych.	• Rozpoznawać deficyt rozwojowy u dziecka w zależności od rodzaju i stopnia niepełnosprawności; • Oceniać stopień samodzielności dziecka w zakresie czynności dnia codziennego w różnych rodzajach niepełnosprawności; • Stymulować rozwój dziecka w różnych rodzajach niepełnosprawności zgodnie z jego wiekiem rozwojowym w zależności od jego wieku; • Identyfikować <u>diagnozy pielęgniarские</u>¹¹, planować interwencje i dokonać oceny efektów pielęgnowania u dziecka niepełnosprawnego i jego rodziny; • Współuczestniczyć w rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego; • Kształtować motywację dziecka do samodzielnego podejmowania działań w różnych rodzajach niepełnosprawności; • Rozpoznawać reakcję rodzica na niepełnosprawność dziecka oraz zaburzenia w funkcjonowaniu rodziny; • Oceniać etap przystosowania się rodziny do niepełnosprawności dziecka; • Planować działania edukacyjne dla rodziców i dziecka w różnych rodzajach jego niepełnosprawności; • Udzielać wsparcia psychologicznego dziecku i jego rodzicom; • Przygotowywać rodziców/opiekunów do sprawowania opieki nieprofesjonalnej nad dzieckiem w procesie leczniczo-pielęgnacyjnym; • Prowadzić usprawnianie ruchowe dziecka oraz oceniać sposób przygotowania i realizacji programu usprawniania dziecka przez rodziców.

Z3 Sprawowanie opieki nad dzieckiem przewlekle chorym	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
• Wpływ choroby przewlekłej⁹ na przebieg rozwoju psychofizycznego dziecka, jego sytuację społeczną i rodzinę; • Różne modele opieki nad dzieckiem przewlekle chorym; • Potrzebę edukacji zdrowotnej dziecka z chorobą przewlekłą oraz jego rodziców/opiekunów.	• Sprawować opiekę nad dzieckiem przewlekle chorym i jego rodziną; • Planować edukację zdrowotną dziecka z chorobą przewlekłą wraz z rodzicami/opiekunami; • Przygotowywać rodziców/opiekunów do sprawowania opieki nieprofesjonalnej nad dzieckiem w procesie leczniczo-pielęgnacyjnym; • Oceniać przystosowanie dziecka i rodziny do choroby przewlekłej; • Określać zakres samoopieki dziecka w różnych okresach choroby przewlekłej i zapotrzebowanie na opiekę profesjonalną; • Współdziałać w organizowaniu środowiska domowego dla dzieci z chorobą przewlekłą, wskazywać różne formy wsparcia dla dziecka i rodziny; • Dobierać indywidualne formy wsparcia w opiece nad dzieckiem przewlekle chorym i jego rodziną; • Identyfikować diagnozy pielęgniarские, planować interwencje i dokonać oceny efektów pielęgnowania u dziecka z wybraną chorobą przewlekłą; • Wdrażać program edukacji dziecka z chorobą przewlekłą oraz jego rodziców/opiekunów.
Z4 Sprawowanie opieki nad dzieckiem z chorobą nowotworową	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
• Mechanizm powstawania i <u>obraz kliniczny chorób nowotworowych u dzieci</u>³⁵; • Zasady organizacji opieki nad dzieckiem z chorobą nowotworową i jego rodziną; • Metody leczenia i pielęgnowania w chorobie nowotworowej u dzieci; • Pojęcie „<u>ból nowotworowy</u>”⁷, jego patomechanizm i zasady leczenia; • Regulacje prawne dotyczące zasad bezpiecznego podawania <u>leków cytostatycznych</u>³¹; • Założenia opieki hospicyjnej nad chorym dzieckiem w <u>terminalnej fazie choroby nowotworowej</u>⁵⁴ i jego rodziną; • Zasady organizacji pracy w miejscu podawania roztworów leków cytostatycznych; • Podstawy psychologii klinicznej w aspekcie chorób nowotworowych występujących u dzieci.	• Przeprowadzać ocenę stanu biopsychospołecznego dziecka w chorobie nowotworowej; • Sprawować opiekę nad dzieckiem z chorobą nowotworową i jego rodziną; • Rozpoznawać objawy działań niepożądanych chemioterapii, radioterapii; • Przygotowywać rodziców/opiekunów do sprawowania opieki nieprofesjonalnej nad dzieckiem w procesie leczniczo-pielęgnacyjnym; • Planować i realizować postępowanie pielęgniarские w stosunku do dziecka z chorobą nowotworową w zależności od wieku, stanu klinicznego i etapu leczenia; • Zdobywać zaufanie dziecka z chorobą nowotworową i jego rodziny, stosować <u>psychoterapię podtrzymującą</u>⁴⁹; • Oceniać, monitorować i reagować na ból u dziecka w chorobie nowotworowej; • Modyfikować dawkę leku przeciwbólowego i innych leków łagodzących uciążliwe objawy u dziecka w chorobie nowotworowej;

	• Wdrażać program edukacji dziecka z chorobą nowotworową przy współpracy rodziców/opiekunów; • Udzielać wsparcia psychicznego dziecku z chorobą nowotworową i jego rodzinie poprzez dobieranie indywidualnych form wsparcia w opiece nad dzieckiem.
--	--

Z5 Sprawowanie opieki paliatywnej nad dzieckiem

WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
• Zasady organizacji pracy i zasady kwalifikacji dziecka do <u>hospicjum domowego</u>²⁴ oraz <u>hospicjum stacjonarnego</u>²⁵ dla dzieci; • Czynniki wpływające na nasilenie dolegliwości bólowych u dziecka; • <u>Odrębności postępowania objawowego</u>³⁶ dzieci objętych opieką paliatywną; • Problemy związane z umieraniem dziecka w domu i w szpitalu; • Zasady udzielania wsparcia i pomocy rodzicom oraz rodzinie umierającego dziecka; • Standard opieki nad dzieckiem w terminalnej fazie choroby; • Zasady kształtowania pojęcia śmierci u dziecka; • Potrzebę stosowania psychoterapii podtrzymującej w stosunku do dziecka umierającego i jego rodziny.	• Rozpoznawać <u>behawioralne objawy bólu</u>⁵ u dziecka; • Stosować w praktyce zasady terapii bólu u dziecka w oparciu o <u>drabinę analgetyczną</u>¹³; • Dobierać metody łagodzenia objawów towarzyszących postępującej zaawansowanej chorobie; • Opracowywać plan pielęgnacji dziecka w stanie terminalnym; • Udzielać wsparcia dziecku i jego rodzinie w ostatnich godzinach życia; • Udzielać wsparcia dziecku umierającemu, wykorzystując zasady terminalnej opieki i stwarzając warunki godnego umierania; • Przygotowywać rodzinę do sprawowania opieki i wspierać ją w terminalnej fazie choroby dziecka i w czasie żałoby; • Stosować psychoterapię podtrzymującą w stosunku do dziecka umierającego i jego rodziny.

Z6 Wykonywanie badań diagnostycznych

WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
• Zasady aseptyki³ i antyseptyki¹; • Zasady i techniki pobierania badań diagnostycznych, w tym badania <u>krew i moczu na posiew</u>²⁹; • Zasady działania sprzętu do pomiaru ciśnienia tętniczego; • Zasady działania sprzętu do pomiaru glukozy z palca (<u>glukometr</u>²¹).	• Stosować zasady aseptyki i antyseptyki; • Pobierać materiał do badań diagnostycznych przy użyciu zestawów do pobierania (krew, wymazy, wydzieliny i wydaliny); • Wykonywać pomiar ciśnienia tętniczego; • Wykonywać test poziomu glukozy z palca.

3.3. Kompetencja zawodowa Kz2: Prowadzenie działań pielęgnacyjnych i promujących zdrowie dziecka

Kompetencja zawodowa Kz2: Prowadzenie działań pielęgnacyjnych i promujących zdrowie obejmuje zestaw zadań zawodowych Z7, Z8, Z9, Z10, do realizacji których wymagane są odpowiednie zbiory wiedzy i umiejętności.

Z7 Organizowanie stanowiska pracy	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
- Zasady organizowania własnego stanowiska pracy pielęgniarki pediatrycznej i współorganizowanie stanowisk pracy podległych pracowników zgodnie z obowiązującymi przepisami i zasadami BHP, <u>ergonomii</u>²⁰, ochrony przeciwpożarowej i ochrony środowiska; - Zasady funkcjonowania zakładów opieki zdrowotnej w ochronie zdrowia; - Zasady prowadzenia dokumentacji medycznej pacjenta; - Technologie informatyczne niezbędne do prowadzenia dokumentacji; - Zasady działania aparatury i narzędzi wykorzystywanych w codziennej pracy.	- Określać zakres obowiązków, uprawnień i odpowiedzialności pielęgniarki pediatrycznej na stanowisku pracy; - Inicjować, planować i wdrażać zmiany organizacyjne w obszarze działania pielęgniarki pediatrycznej; - Stosować obowiązujące przepisy prawa pracy, BHP w codziennej praktyce zawodowej; - Kontrolować sprawność aparatury i narzędzi wykorzystywanych w codziennej pracy; - Prowadzić dokumentację medyczną pacjenta w sposób rzetelny i zgodny z przepisami.
Z8 Prowadzenie i nadzorowanie procesu pielęgnowania dziecka	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
- Etapy procesu pielęgnowania dziecka; - Zasady prowadzenia procesu pielęgnowania; - Diagnozę pielęgniarstwa w pediatrii; - Pojęcie „<u>pediatrii społeczno-kulturowej</u>”³⁸; - Zakres pomocy socjalnej i środowiskowej w zależności od potrzeb rodziny; - Kompetencje instytucji wspierających opiekę nad dzieckiem (np. <u>PCPR</u>³⁷, <u>MOPS</u>³²); - Definicję <u>rodziny dysfunkcyjnej</u>⁵¹.	- Rozpoznawać potrzeby rozwojowe, sytuację zdrowotną, społeczną dziecka i jego rodziny; - Planować, przygotowywać i współpracować we wdrażaniu zmian w obszarze opieki nad dzieckiem; - Przeprowadzać ocenę stanu biopsychospołecznego dziecka; - Stawiać diagnozę pielęgniarstwa; - Ustalać i realizować <u>plan opieki</u>⁴⁰, oceniać podjęte działania; - Nadzorować i oceniać własny proces sprawowania opieki pielęgniarstwa wobec dziecka i pediatrycznego zespołu pielęgniarstwa; - Rozpoznawać i różnicować symptomy wskazujące na krzywdzenie dziecka; - Planować pomoc dziecku krzywdzonemu i jego rodzinie; - Diagnostować sytuację rodzinną i zaplanować pomoc rodzinie; - Prowadzić proces pielęgnowania, korzystając z dostępu do informacji zebranych przez <u>zespół terapeutyczny</u>⁵⁷; - Współpracować z różnymi instytucjami wspierającymi opiekę nad dzieckiem.

Z9 Prowadzenie promocji zdrowia i edukacji zdrowotnej dziecka i rodziny	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
• Etapy rozwoju dziecka w poszczególnych fazach rozwojowych, metody oceny rozwoju dziecka, stymulacji rozwoju dziecka; • Metody edukacji zdrowotnej, programy zdrowotne; • Obszary działania z zakresu <u>profilaktyki pierwszego rzędu: swoistej i nieswoistej</u>⁴⁴ oraz <u>drugiego</u>⁴³ i <u>trzeciego</u>⁴⁵ rzędu w pediatrii; • Zasady komunikowania się z dzieckiem i jego rodziną oraz bariery w komunikowaniu; • Modele pielęgnowania; • Potrzeby dziecka zdrowego; • Zasady żywienia dzieci zdrowych; • Zasady przeprowadzania testów przesiewowych w populacji wieku rozwojowego, postępowanie poprzemiesiowe w stosunku do dziecka; • Zalety, korzyści i technikę karmienia naturalnego; • Kalendarz szczepień ochronnych dzieci i młodzieży; • Zasady wykonywania szczepień ochronnych; • Zasady i metody <u>edukacji zdrowotnej</u>¹⁸; stosowane w pracy z dziećmi i młodzieżą.	• Sprawować opiekę nad dzieckiem zdrowym w poszczególnych fazach rozwojowych; • Oceniać rozwój dziecka we wszystkich okresach rozwojowych, rozpoznawać potrzeby rozwojowe dziecka; • Kształtować postawy i zachowania prozdrowotne dziecka i jego rodziny; • Planować i realizować edukację zdrowotną oraz oceniać jej efekty; • Rozpoznawać zapotrzebowanie rodziców na edukację w zakresie sprawowania nieprofesjonalnej opieki nad dzieckiem zdrowym; • Opracowywać i wdrażać programy zdrowotne w odniesieniu do populacji wieku rozwojowego; • Pielęgnować dziecko zdrowe, uwzględniając modele pielęgnowania; • Zachęcać i uczyć, jak prawidłowo karmić naturalnie dziecko; • Planować żywienie zdrowego dziecka w zależności od etapu jego rozwoju oraz edukować dziecko i jego rodzinę w zakresie racjonalnego żywienia dzieci; • Wykonywać testy przesiewowe, posługiwać się <u>siatkami centylowymi</u>⁵² obliczać BMI⁶; • Wykonywać szczepienia ochronne zgodnie z obowiązującymi zasadami; • Rozpoznawać odczyny i powikłania poszczepienne; • Pomagać rodzicom w rozwiązywaniu problemów zdrowotnych dzieci.

Z10 Organizowanie współpracy z rodzicami w zakresie opieki nad dzieckiem	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
• Techniki i zasady komunikacji interpersonalnej; • Zasady kulturalnego współżycia międzyludzkiego; • Potrzebę zaangażowania rodziców w proces opieki nad dzieckiem.	• Utrzymywać relacje interpersonalne z poszanowaniem granicy pomiędzy pacjentem, jego rodziną a sobą; • Rozmawiać z rodzicami, przekazując jasne, spójne informacje; • Zachęcić rodziców do czynnego udziału w procesie opieki nad swoim dzieckiem, np. poprzez asystowanie przy czynnościach pielęgnacyjnych.

3.4. Kompetencje społeczne

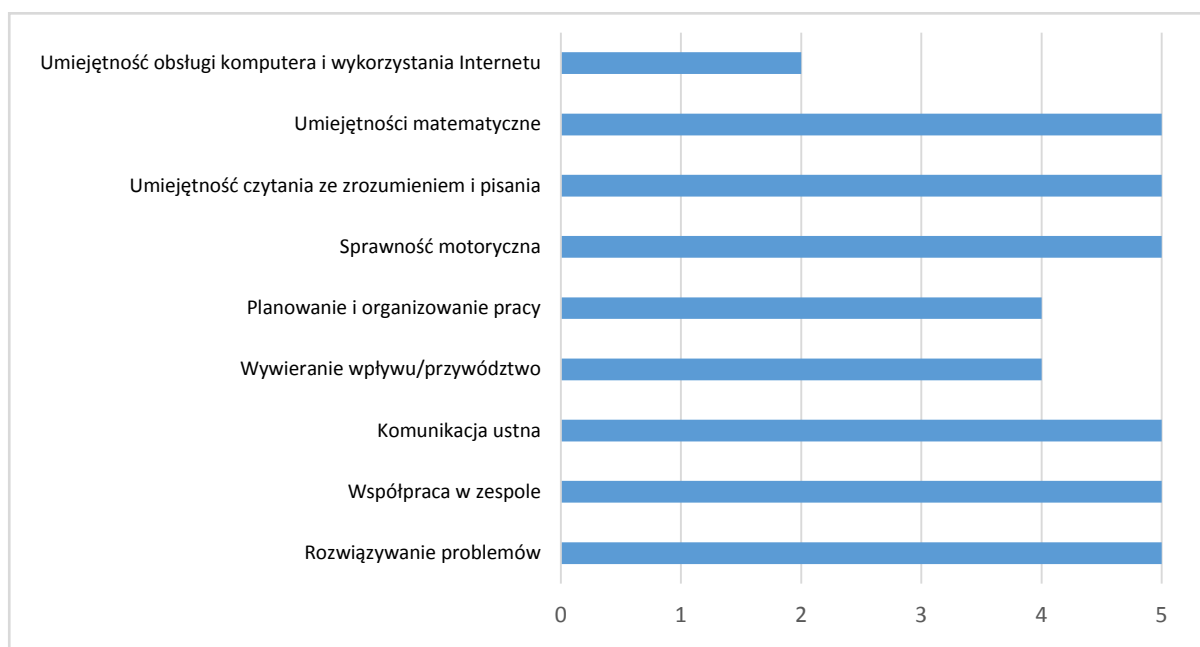
Pracownik w zawodzie **pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa pediatrycznego** powinien posiadać kompetencje społeczne niezbędne do prawidłowego i skutecznego wykonywania zadań zawodowych.

W szczególności pracownik jest gotów do:

- Ponoszenia odpowiedzialności za skutki podejmowanych działań (bezpieczeństwo i zdrowie ludzi) oraz za powierzoną aparaturę i narzędzia medyczne wykorzystywane na stanowisku pielęgniarki pediatrycznej.
- Współpracowania w zespole interdyscyplinarnym.
- Działania w sposób asertywny.
- Myślenia w sposób strategiczny i kreatywny.
- Komunikowania się i łatwego nawiązywania kontaktu z drugą osobą.
- Przeprowadzania samooceny i weryfikacji działania własnego i oceny osób, którymi kieruje w zakresie realizacji zadań zawodowych właściwych dla pielęgniarstwa pediatrycznego.
- Kierowania się zasadami zgodnymi z etyką zawodową i obowiązującymi przepisami, standardami i procedurami w pracy pielęgniarki.
- Podnoszenia kompetencji zawodowych własnych oraz podległego personelu w kontekście zmian prawnych i nowych regulacji zawodowych.

3.5. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu

Pracownik powinien mieć zdolność właściwego wykonywania zadań zawodowych i predyspozycje do rozwoju zawodowego. Dlatego wymaga się od niego odpowiednich kompetencji kluczowych. Zostały one zilustrowane w formie profilu (rys. 1) ukazującego ważność kompetencji kluczowych dla zawodu **pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa pediatrycznego**.

Rys. 1. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu **pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa pediatrycznego**

Uwaga:

Wykaz kompetencji kluczowych opracowano na podstawie wykazu stosowanego w Międzynarodowym Badaniu Kompetencji Osób Dorosłych – projekt PIAAC (OECD).

3.6. Powiązanie kompetencji zawodowych z opisami poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz Sektorowej Ramy Kwalifikacji

Kompetencje zawodowe pracownika w zawodzie **pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa pediatrycznego** nawiązują do opisów poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji.

Opis zawodu, zadań zawodowych i wymagań kompetencyjnych może stanowić materiał informacyjny dla przygotowania (lub aktualizacji) opisów kwalifikacji wprowadzanych do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji (ZSK). Więcej informacji:

- Zintegrowany System Kwalifikacji: <https://www.kwalifikacje.gov.pl>
- Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji: <https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl>

4. ODNIESIENIE DO SYTUACJI ZAWODU NA RYNKU PRACY I MOŻLIWOŚCI DOSKONALENIA ZAWODOWEGO

4.1. Możliwości podjęcia pracy w zawodzie

Zatrudnienie w zawodzie **pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa pediatrycznego** oferują:

- prywatne i państwowe szpitale, przychodnie,
- sanatoria dziecięce,
- żłobki,
- szkoły, internaty szkolne,
- instytuty badawczo-rozwojowe,
- fundacje,
- organizatorzy kolonii dla dzieci,
- punkty pomocy w przypadku klęsk żywiołowych.

Miejsce zatrudnienia mogą być:

- poradnie dziecka zdrowego,
- poradnie dziecka chorego,
- ambulatoria pediatryczne,
- szpitalne oddziały dziecięce,
- poradnie uzdrowiskowe,
- hospicja domowe dla dzieci,
- fundacje hospicyjne dla dzieci,
- zakłady psychiatryczne,
- oddziały leczące uzależnienia,
- zakłady opiekuńczo-lecznicze dla dzieci.

Pielęgniarka pediatryczna może także znaleźć pracę w jednostkach administracji publicznej różnych szczebli:

- urzędach marszałkowskich,
- instytucjach naukowo-badawczych, zajmujących się rozwojem pielęgniarstwa.

Pielęgniarka pediatryczna może wykonywać zawód w ramach działalności leczniczej w oparciu o:

- indywidualną praktykę,
- indywidualną specjalistyczną praktykę,
- indywidualną praktykę lub indywidualną specjalistyczną praktykę wyłącznie w miejscu wezwania;
- indywidualną praktykę pielęgniarki wyłącznie w zakładzie leczniczym na podstawie umowy z podmiotem leczniczym, prowadzącym ten zakład,
- grupową praktykę pielęgniarki w formie spółki cywilnej, jawnej albo partnerskiej,
- indywidualną specjalistyczną praktykę pielęgniarki wyłącznie w zakładzie leczniczym na podstawie umowy z podmiotem leczniczym, prowadzącym ten zakład.

WAŻNE:

Zachęcamy do sprawdzenia dostępnych ofert pracy w **Centralnej Bazie Ofert Pracy:**

<http://oferty.praca.gov.pl>

Natomiast aktualizacje informacji o możliwościach zatrudnienia w zawodzie, przyszłe zapotrzebowanie na dany zawód na rynku pracy oraz dodatkowe informacje można uzyskać, korzystając z **polecanych źródeł danych**.

Polecane źródła danych [dostęp: 10.07.2018]:

Ranking (monitoring) zawodów deficytowych i nadwyżkowych:

<http://mz.praca.gov.pl>

<https://www.mpips.gov.pl/analizy-i-raporty/raporty-sprawozdania/rynek-pracy/zawody-deficytowe-i-nadwyzkowe>

Barometr zawodów: <https://barometrzawodow.pl>

Wojewódzkie obserwatoria rynku pracy:

Mazowieckie – <http://obserwatorium.mazowsze.pl>

Małopolskie – <https://www.obserwatorium.malopolska.pl>

Lubelskie – <http://lorp.wup.lublin.pl>

Regionalne Obserwatorium Rynku Pracy w Łodzi – <http://obserwatorium.wup.lodz.pl>

Pomorskie – <http://www.porp.pl>

Opolskie – <http://www.obserwatorium.opole.pl>

Wielkopolskie – <http://www.obserwatorium.wup.poznan.pl>

Zachodniopomorskie – <https://www.wup.pl/pl/dla-instytucji/zachodniopomorskie-obserwatorium-ryнку-pracy>

Podlaskie – <http://www.obserwatorium.up.podlasie.pl>

Zielona Linia. Centrum Informacyjne Służb Zatrudnienia:

<http://zielonalinia.gov.pl>

Portal Prognozowanie Zatrudnienia:

www.prognozowaniezatrudnienia.pl

Portal EU Skills Panorama:

<http://skillspanorama.cedefop.europa.eu/en>

Europejski portal mobilności zawodowej EURES:

<https://eures.praca.gov.pl>

<https://ec.europa.eu/eures/public/pl/homepage>

4.2. Instytucje oferujące kształcenie, szkolenie i/lub potwierdzanie kompetencji w ramach zawodu

Kształcenie

Obecnie (2018 r.) kształcenie zawodowe pielęgniarek w Polsce realizowane jest w systemie szkolnictwa wyższego na uniwersytetach i w zawodowych szkołach wyższych – publicznych i niepublicznych.

Szkolenie

Pielęgniarki mają obowiązek stałego aktualizowania swojej wiedzy i umiejętności zawodowych w różnych rodzajach kształcenia podyplomowego. Podstawą prawną kształcenia podyplomowego pielęgniarek i położnych jest ustawa z dnia 15 lipca 2011 r. o zawodach pielęgniarki i położnej, która określa następujące rodzaje kształcenia podyplomowego:

- szkolenie specjalizacyjne w dziedzinie pielęgniarstwa pediatrycznego i pielęgniarstwa neonatologicznego,
- kurs kwalifikacyjny w dziedzinie pielęgniarstwa pediatrycznego, neonatologicznego i środowiska nauczania i wychowania⁵³,
- kursy specjalistyczne i kursy doszkalcące, organizowane przez:
 - wyższe szkoły medyczne,

- okręgowe izby pielęgniarek i położnych,
- centra szkoleń medycznych,
- firmy medyczne.

Szkolenia, w ramach których pielęgniarki aktualizują swoją wiedzę, organizowane są w formie sympozjów, konferencji i warsztatów:

- w ramach szkoleń wewnątrzzakładowych,
- przez firmy farmaceutyczne,
- przez instytuty naukowe,
- przez szpitale.

WAŻNE:

Więcej informacji o instytucjach oferujących kształcenie, szkolenie i/lub walidację kompetencji w ramach zawodu można uzyskać, korzystając z **polecanych źródeł danych**.

Polecane źródła danych [dostęp: 10.07.2018]:

Szkolnictwo wyższe:

www.wyberzstudia.nauka.gov.pl

Szkolnictwo zawodowe:

<https://www.gov.pl/web/edukacja/ksztalcenie-zawodowe>

<http://doradztwo.ore.edu.pl/wyberam-zawod>

<http://www.zrp.pl>

Szkolenia zawodowe:

Rejestr Instytucji Szkoleniowych – <http://www.stor.praca.gov.pl/portal/#/ris>

Baza Usług Rozwojowych – <https://uslugirozwojowe.parp.gov.pl>

Inne źródła danych:

Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji – <https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl>

Bilans Kapitału Ludzkiego – <https://bkl.parp.gov.pl>

Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji – <http://www.frse.org.pl>, <http://europass.org.pl>

Learning Opportunities and Qualifications in Europe – <https://ec.europa.eu/ploteus>

4.3. Zarobki osób wykonujących dany zawód/daną grupę zawodów

Wynagrodzenie miesięczne brutto w zawodzie **pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa pediatrycznego** waha się od 2500 zł do 6000 zł w przeliczeniu na pełen etat. Większość pielęgniarek pediatrycznych osiąga zarobki w środkowej części tego przedziału.

Wynagrodzenie osób pracujących na stanowisku pielęgniarki pediatrycznej jest zróżnicowane i uzależnione od kilku czynników:

- stażu pracy,
- wykształcenia,
- umiejscowienia geograficznego danego zakładu pracy,
- referencyjności danej placówki służby zdrowia,
- indywidualnych rozmów kwalifikacyjnych z pracodawcą,
- rodzaju pracodawcy (prywatny, publiczny),
- sytuacji na lokalnym rynku pracy.

Wynagrodzenie miesięczne brutto pielęgniarek zajmujących stanowisko kierownicze waha się od 3200 zł do 6000 zł.

WAŻNE:

Zarobki osób wykonujących dany zawód/grupę zawodów są orientacyjne i mogą szybko stracić aktualność. Dlatego na bieżąco należy sprawdzać, jakie zarobki oferuje rynek pracy, korzystając z **polecanych źródeł danych**.

Polecane źródła danych [dostęp: 10.07.2018]:

Wynagrodzenie w Polsce według danych GUS:

<http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rynek-pracy/pracujacy-zatrudnieni-wynagrodzenia-koszty-pracy>

Przykładowe portale informujące o zarobkach:

<https://wynagrodzenia.pl/gus>

<https://wynagrodzenia.pl/kategoria/zarobki-na-stanowiskach-i-szczeblach>

<https://sedlak.pl/raporty-placowe>

<https://zarobki.pracuj.pl>

<https://www.forbes.pl/ogolnopolskie-badanie-wynagrodzen>

<https://www.kariera.pl/wynagrodzenia>

4.4. Możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie

Zawód **pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa pediatrycznego** mogą wykonywać osoby z następującymi rodzajami niepełnosprawności – pod warunkiem odpowiedniego dostosowania środowiska pracy (pod względem technicznym i organizacyjnym) do rodzaju niepełnosprawności:

- z niewielką dysfunkcją kończyn dolnych (05-R), która nie wyklucza chodzenia, wymagane jest wówczas wyposażenie stanowiska w uchwyty, poręcze, regulowaną wysokość krzesła, podnóżka i inne udogodnienia,
- z niewielką dysfunkcją kończyn górnych (05-R), która nie wyklucza bardziej precyzyjnych czynności i pracy przy komputerze; wymagane jest wówczas dostosowanie sprzętu komputerowego,
- z wadami i dysfunkcją wzroku (04-O), w przypadku możliwości skorygowania ich szklami optycznymi lub soczewkami kontaktowymi,
- z dysfunkcją narządu słuchu (03-L), pod warunkiem, że niepełnosprawność ta jest możliwa do skorygowania za pomocą aparatów słuchowych,
- innymi rodzajami niepełnosprawności wynikającymi z chorób układu krążenia, oddechowego, pokarmowego, moczowo-płciowego i in., pod warunkiem, że praca nie wymaga znacznego wysiłku fizycznego lub powinna być zorganizowana w taki sposób, aby pracownik miał możliwość regularnego przyjmowania leków i dokonywania niezbędnych zabiegów pielęgnacyjno-medycznych (np. zastrzyków insulinowych).

WAŻNE:

Decyzja o zatrudnieniu osoby z jakimkolwiek rodzajem niepełnosprawności może być podjęta wyłącznie po indywidualnej konsultacji z lekarzem medycyny pracy.

5. ODNIESIENIE DO EUROPEJSKIEJ KLASYFIKACJI UMIEJĘTNOŚCI/KOMPETENCJI, KWALIFIKACJI I ZAWODÓW (ESCO)

Europejska klasyfikacja umiejętności/kompetencji, kwalifikacji i zawodów (European Skills/Competences, Qualifications and Occupations – ESCO) jest narzędziem łączącym rynek edukacji z rynkiem pracy. ESCO jest częścią strategii „Europa 2020”. W klasyfikacji określono i uszeregowano umiejętności, kompetencje, kwalifikacje i zawody istotne dla unijnego rynku pracy oraz kształcenia i szkolenia. Tworzenie europejskiego rynku pracy, a w przyszłości wspólnego obszaru kształcenia ustawicznego wymaga, aby zdobywane przez jednostki umiejętności oraz kwalifikacje były zrozumiałe oraz łatwo porównywalne między krajami, a także – by promowały mobilność wśród pracowników.

Obecnie (2018 r.) klasyfikacja ESCO jest dostępna w 27 językach (w 24 językach UE, islandzkim, norweskim i arabskim) za pośrednictwem platformy ESCO:

<https://ec.europa.eu/esco/portal/home>

Klasyfikacja ESCO została oparta na trzech filarach i pokazuje w sposób systematyczny relacje między nimi:

- **Zawody:** <https://ec.europa.eu/esco/portal/occupation>
- **Umiejętności/Kompetencje:** <https://ec.europa.eu/esco/portal/skill>
- **Kwalifikacje:** <https://ec.europa.eu/esco/portal/qualification>

6. ŹRÓDŁA DODATKOWYCH INFORMACJI O ZAWODZIE

Podstawowe regulacje prawne:

Stan prawny na dzień 30.06.2018 r.

- Dyrektywa 2005/36/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 7 września 2005 r. w sprawie uznawania kwalifikacji zawodowych (Dz. U. UE L 255 z 30.9.2005, s. 22) oraz Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/55/UE z dnia 20 listopada 2013 r. zmieniająca dyrektywę 2005/36/WE w sprawie uznawania kwalifikacji zawodowych i rozporządzenie (UE) nr 1024/2012 w sprawie współpracy administracyjnej za pośrednictwem systemu wymiany informacji na rynku wewnętrznym (Dz. U. UE L 354 z 28.12.2013, s. 132).
- Ustawa z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 986, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 15 lipca 2011 r. o zawodach pielęgniarki i położnej (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 123, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 1 lipca 2011 r. o samorządzie pielęgniarek i położnych (t.j. Dz. U. z 2018 r., poz. 916).
- Ustawa z dnia 28 kwietnia 2011 r. o systemie informacji w ochronie zdrowia (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1845 z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 151).
- Ustawa z dnia 6 listopada 2008 r. o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1318, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1265 i 1149).
- Ustawa z dnia 6 stycznia 2000 r. o Rzeczniku Praw Dziecka (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 922).
- Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 682, z późn. zm.).
- Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 28 lutego 2017 r. w sprawie rodzaju i zakresu świadczeń zapobiegawczych, diagnostycznych, leczniczych i rehabilitacyjnych udzielanych przez pielęgniarkę albo położną samodzielnie bez zlecenia lekarskiego (Dz. U. poz. 497).
- Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 30 września 2016 r. w sprawie kształcenia podyplomowego pielęgniarek i położnych (Dz. U. poz. 1761).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 13 kwietnia 2016 r. w sprawie charakterystyk drugiego stopnia Polskiej Ramy Kwalifikacji typowych dla kwalifikacji o charakterze zawodowym – poziomy 1–8 (Dz. U. poz. 537).
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 7 sierpnia 2014 r. w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy oraz zakresu jej stosowania (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 227).

- Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 12 grudnia 2013 r. w sprawie wykazu dziedzin pielęgniarstwa oraz dziedzin mających zastosowanie w ochronie zdrowia, w których może być prowadzona specjalizacja i kursy kwalifikacyjne (Dz. U. poz. 1562).
- Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 28 sierpnia 2009 r. w sprawie organizacji profilaktycznej opieki zdrowotnej nad dziećmi i młodzieżą (Dz. U. poz. 1133).

Literatura branżowa:

- Bożkowska K., Kamińska E.: Dawkowanie leków u noworodków, dzieci i młodzieży. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2013.
- Brosowska B., Mielczarek-Pankiewicz E.: Pielęgniarstwo w podstawowej opiece zdrowotnej. Wydawnictwo Makmed, Lublin 2008.
- Brykczyńska M.: Pielęgniarstwo pediatryczne. Zagadnienia etyczne. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 1998.
- Ciura G. (red.): Epidemiologia, diagnostyka i terapia HCV. Konferencja. Wydawnictwo Sejmowe, Warszawa 2015.
- Dyk D.: Badanie fizykalne w pielęgniarstwie. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2010.
- Formański J.: Psychologia. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2003.
- Hoehl M.: Będę badany, ale jak? Objaśniamy dzieciom badania. Wydawnictwo MediPage, Warszawa 2006.
- Horban A. (red.): HIV/AIDS: wybrane problemy diagnostyki i terapii. Wydawnictwo Poznańskie, Poznań 1997.
- Kaczmarski M., Piskorz-Ogórek K. (red.): Pediatria i pielęgniarstwo pediatryczne. Wybrane zagadnienia. Wyd. Help-Med., Kraków 2014.
- Krawczyński M. (red.): Propedeutyka pediatrii. PZWL, Warszawa 2009.
- Kawczyńska-Butrym Z.: Diagnostyka pielęgniarstwa. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 1999.
- Kubicka K., Kawalec W.: Pediatria. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2010.
- Kwiatkowska A., Krajewska E., Kułak E., Panek W. (red.): Komunikowanie interpersonalne w pielęgniarstwie. Wyd. Czelej, Lublin 2003.
- Laughin A.: Cukrzyca. Nowe spojrzenie na leczenie. Wyd. Astrum, Wrocław 2015.
- Muscari M., Bernat K. (red.): Pediatria i pielęgniarstwo pediatryczne. Wyd. Czelej, Lublin 2005.
- Obuchowicz A. (red.): Badanie podmiotowe i przedmiotowe w pediatrii. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2013.
- Ostrenga W., Oblacińska A. (red.): Standardy postępowania i metodyka pracy pielęgniarki szkolnej. Instytut Matki i Dziecka, Warszawa 2017.
- Rakowska-Różewicz D. (red.): Wybrane standardy i procedury w pielęgniarstwie pediatrycznym. Wyd. Czelej, Lublin 2001.
- Ślusarczyk B. (red.): Podstawy pielęgniarstwa. Tom I. Wyd. Czelej, Lublin 2004.
- Wysocki M., Czerwionka-Szaflarska M. (red.): Pediatria i pielęgniarstwo pediatryczne – dziecko w zdrowiu i chorobie. Akademia Medyczna im Ludwika Rydygiera, Bydgoszcz 2004.

Zasoby internetowe [dostęp: 10.07.2018]:

- Baza danych standardów kwalifikacji/kompetencji zawodowych i modułowych programów szkoleń: <ftp://kwalifikacje.praca.gov.pl>
- Europejska Federacja Stowarzyszeń Pielęgniarek: <http://www.efnweb.eu>
- Magazyn Pielęgniarki i Położnej: <http://www.nursing.com.pl>
- Międzynarodowa Rada Pielęgniarek: <http://www.icn.ch>
- Naczelna Izba Pielęgniarek i Położnych: <http://nipip.pl>
- Okręgowa Izba Pielęgniarek i Położnych w Gdańsku: <http://www.oipip.gda.pl>
- Opis zawodu w wyszukiwarce Ministerstwa Zdrowia: <https://www.gov.pl/zdrowie/o-zawodach-pielęgniarki-i-polożnej>

- Pielęgniarki pielęgniarstwo i położnictwo w praktyce: <http://www.piellegniarki.com.pl>
- Problemy Pielęgniarstwa: <http://www.pp.viamedica.pl>
- Portal Pielęgniarek i Położnych: <http://www.piellegniarki.info.pl>
- Raport Naczelnej Rady Pielęgniarek i Położnych „Zabezpieczenie społeczeństwa polskiego w świadczenia pielęgniarek i położnych”:
http://nipip.pl/wp-content/uploads/2017/03/Raport_druk_2017.pdf
- Portal Pielęgniarek i Położnych: <http://www.piellegniarki.info.pl>
- Rynek Zdrowia: <http://www.rynekzdrowia.pl>
- Portal Asystent BHP: <https://asystentbhp.pl>
- Służba Zdrowia: <http://www.sluzbazdrowia.com.pl>
- Standardy orzecznictwa lekarskiego ZUS: <http://www.zus.pl/lekarze/publikacje/standardy-orzecznictwa-lekarskiego-zus>
- Światowa Organizacja Zdrowia: <http://www.who.int>
- Warszawska Okręgowa Izba Pielęgniarek i Położnych: <http://woipip.pl>
- Wydawnictwo Lekarskie PZWL: <http://www.pzwl.pl>
- Wyszukiwarka opisów zawodów: <http://psz.praca.gov.pl/rynek-pracy/bazy-danych/klasyfikacja-zawodow-i-specjalnosci/wyszukiwarka-opisow-zawodow>
- Zakres kompetencji pielęgniarki specjalisty. Zalecenia Międzynarodowej Rady Pielęgniarek: http://www.ptp.na1.pl/pliki/pdf/ICN_Zarys_Komp_Piel_Spec_2010.pdf

7. SŁOWNIK POJĘĆ

7.1. Definicje powiązane z opisem informacji o zawodzie (zawodoznawcze)

Nazwa pojęcia	Definicja pojęcia
Awans zawodowy	Wyróżnia się dwa podstawowe rodzaje awansu – pionowy oraz poziomy. Awans pionowy oznacza zmianę stanowiska na wyższe w hierarchii przedsiębiorstwa/organizacji oraz przyznanie wyższego wynagrodzenia i poszerzenie uprawnień, np. awans polegający na osiągnięciu wyższego stopnia wymagań formalnych w policji, w wojsku, mianowanie na wyższy stopień – awans nauczycielski. Awans poziomy oznacza zmianę stanowiska niepociągającą za sobą zmiany pozycji pracownika w hierarchii firmy, np. objęcie dodatkowego stanowiska przez pracownika, powierzenie nowych zadań, rozszerzenie uprawnień i zakresu podejmowanych decyzji.
Czynności zawodowe	Są to działania podejmowane w ramach zadania zawodowego i dające efekt w postaci realizacji celu przewidzianego w zadaniu zawodowym.
Edukacja formalna	Kształcenie realizowane przez publiczne i niepubliczne szkoły oraz inne podmioty systemu oświaty, uczelnie oraz inne podmioty systemu szkolnictwa wyższego w ramach programów, które prowadzą do uzyskania kwalifikacji pełnych oraz kwalifikacji nadawanych po ukończeniu studiów podyplomowych (zgodnie z ustawą Prawo o szkolnictwie wyższym) albo kwalifikacje w zawodzie (zgodnie z przepisami oświatowymi).
Edukacja pozaformalna	Kształcenie i szkolenie realizowane w ramach programów, które nie prowadzą do uzyskania kwalifikacji pełnych lub kwalifikacji właściwych dla edukacji formalnej.
Efekty uczenia się	Wiedza, umiejętności oraz kompetencje społeczne nabyte w procesie uczenia się (w ramach edukacji formalnej, edukacji pozaformalnej lub poprzez uczenie się nieformalne).
Europejskie Ramy Kwalifikacji (ERK)	Przyjęta w Unii Europejskiej struktura i opis poziomów kwalifikacji umożliwiające porównanie kwalifikacji uzyskiwanych w różnych państwach. W ERK wyróżniono 8 poziomów kwalifikacji opisywanych za pomocą efektów uczenia się (wiedza, umiejętności i kompetencje). ERK stanowi układ odniesienia do krajowych ram kwalifikacji, w tym do PRK.

Kody niepełnosprawności	Są symbolami rodzaju schorzenia, które ma decydujący wpływ na to, do jakich prac osoba niepełnosprawna może być kierowana, a do jakich nie powinna ze względu na jej zdrowie i skuteczność pracy na danym stanowisku. Podstawowe kody niepełnosprawności: 01-U upośledzenie umysłowe, 02-P choroby psychiczne, 03-L zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu, 04-O choroby narządu wzroku, 05-R upośledzenie narządu ruchu, 06-E epilepsja, 07-S choroby układu oddechowego i krążenia, 08-T choroby układu pokarmowego, 09-M choroby układu moczowo-płciowego, 10-N choroby neurologiczne, 11-I inne, w tym schorzenia: endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenia, choroby układu krwiotwórczego, 12-C całościowe zaburzenia rozwojowe.
Kompetencje społeczne	Jest to rozwinięta w toku uczenia się zdolność kształtowania własnego rozwoju oraz autonomicznego i odpowiedzialnego uczestniczenia w życiu zawodowym i społecznym, z uwzględnieniem etycznego kontekstu własnego postępowania.
Kompetencje kluczowe	Są to kompetencje (połączenie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych) integracji społecznej i zatrudnienia potrzebne w życiu zawodowym i pozazawodowym oraz do bycia aktywnym obywatelem. Na potrzeby opracowania informacji o zawodach wyróżniono 9 kompetencji, które zostały wybrane i pogrupowane ze zbioru 15 kompetencji kluczowych wyodrębnionych w Międzynarodowym Badaniu Kompetencji Osób Dorosłych – Projekt PIAAC prowadzonym cyklicznie przez OECD.
Kompetencja zawodowa	Jest to układ wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych niezbędnych do wykonywania, w ramach wydzielonego zakresu pracy w zawodzie zestawu zadań zawodowych. Posiadanie jednej lub kilku kompetencji zawodowych powinno umożliwić zatrudnienie na co najmniej jednym stanowisku pracy w zawodzie.
Kwalifikacja	Oznacza zestaw efektów uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych nabytych w edukacji formalnej, edukacji pozaformalnej lub poprzez uczenie się nieformalne, zgodnych z ustalonymi dla danej kwalifikacji wymaganiami, których osiągnięcie zostało sprawdzone w procesie walidacji oraz formalnie potwierdzone przez uprawniony podmiot certyfikujący. W Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji wyodrębniono 4 rodzaje kwalifikacji: pełne, częściowe, rynkowe i uregulowane.
Polska Rama Kwalifikacji (PRK)	Opis ośmiu wyodrębnionych w Polsce poziomów kwalifikacji odpowiadających odpowiednim poziomom Europejskich Ram Kwalifikacji sformułowany za pomocą ogólnych charakterystyk efektów uczenia się dla kwalifikacji na poszczególnych poziomach ujętych w kategoriach wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych.
Potwierdzanie kompetencji	Jest to proces polegający na sprawdzeniu, czy kompetencje wymagane dla danej kwalifikacji zostały osiągnięte. Terminy o podobnym znaczeniu: „walidacja”, „egzaminowanie”. Proces ten prowadzi do certyfikacji – wydania przez upoważnioną instytucję „dyplomu”, „świadectwa”,
Sektorowa Rama Kwalifikacji (SRK)	Opis poziomów kwalifikacji funkcjonujących w danym sektorze lub branży; poziomy Sektorowych Ram Kwalifikacji odpowiadają odpowiednim poziomom Polskiej Ramy Kwalifikacji.
Sprawności sensomotoryczne	Są to sprawności związane z funkcjonowaniem narządów zmysłów (wzroku, słuchu, smaku, powonienia, dotyku) oraz narządu ruchu (sprawność rąk, precyzja ruchów rąk, sprawność nóg, koordynacja wzrokowo-ruchowa itp.).
Stanowisko pracy	Jest to miejsce pracy w strukturze organizacyjnej, np. przedsiębiorstwa, instytucji, organizacji, w ramach którego pracownik wykonuje zadania zawodowe stale lub okresowo. Do prawidłowego wykonywania zadań na danym stanowisku pracy konieczne jest posiadanie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych właściwych dla kompetencji zawodowych wyodrębnionych w zawodzie.
Tytuł zawodowy	Jest przyznawany osobie, która udowodniła, że posiada określony zasób wiedzy i umiejętności potrzebny do wykonywania danego zawodu. W niektórych grupach zawodowych (technicy, lekarze, rzemieślnicy) istnieją ustawowo zadekretowane nazwy i hierarchie tych tytułów, podczas gdy w innych nie ma takich systemów. Przykładowo tytuły zawodowe uzyskiwane w szkołach i placówkach oświaty to: robotnik wykwalifikowany i technik, w rzemiośle: uczeń, czeladnik, mistrz, w kulturze fizycznej: trener, instruktor, menedżer sportu.

Umiejętności	Jest to przyswojona w procesie uczenia się zdolność do wykonywania zadań i rozwiązywania problemów właściwych dla dziedziny uczenia się lub działalności zawodowej.
Uprawnienia zawodowe	Oznaczają posiadanie prawa do wykonywania czynności zawodowych (zawodu), do których dostęp jest ograniczony poprzez przepisy prawne przewidujące konieczność posiadania odpowiedniego wykształcenia, spełnienia wymagań kwalifikacyjnych lub innych dodatkowych wymagań.
Uczenie się nieformalne	Uzyskiwanie efektów uczenia się poprzez różnego rodzaju aktywność poza edukacją formalną i edukacją pozaformalną, w tym poprzez samouczenie się i doświadczenie uzyskane w pracy.
Walidacja	Oznacza sprawdzenie czy osoba ubiegająca się o nadanie określonej kwalifikacji, niezależnie od sposobu uczenia się (edukacja formalna, pozaformalna i uczenie się nieformalne) tej osoby, osiągnęła wyodrębnioną część lub całość efektów uczenia się wymaganych dla tej kwalifikacji.
Wiedza	Jest to zbiór opisów obiektów i faktów, zasad, teorii oraz praktyk przyswojonych w procesie uczenia się, odnoszących się do dziedziny uczenia się lub działalności zawodowej.
Wykształcenie	Oznacza rezultat procesu kształcenia w zakresie ogólnym i specjalistycznym charakteryzowany na podstawie: – poziomu wykształcenia odpowiadającego poziomowi ukończonej szkoły (np. wykształcenie: podstawowe, gimnazjalne, ponadpodstawowe, ponadgimnazjalne, czeladnicze, policealne, wyższe (pierwszy, drugi i trzeci stopień), – profilu wykształcenia (ukończonej szkoły) lub dziedziny wykształcenia (kierunek lub kierunek i specjalność ukończonej szkoły wyższej lub wyższej szkoły zawodowej).
Zadanie zawodowe	Jest to logiczny wycinek lub etap pracy w ramach zawodu o wyraźnie określonym początku i końcu wykonywany na stanowisku pracy. Na zadanie zawodowe składa się układ czynności zawodowych powiązanych jednym celem, kończący się określonym wytworem, usługą lub istotną decyzją. W wyniku podziału pracy każdy zawód różni się wykonywanymi zadaniami, na które składają się czynności zawodowe.
Zawód	Jest to zbiór zadań zawodowych wyodrębnionych w wyniku społecznego podziału pracy, wykonywanych przez poszczególne osoby i wymagających odpowiednich kwalifikacji i kompetencji (wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych), zdobytych w wyniku kształcenia lub praktyki. Wykonywanie zawodu stanowi źródło utrzymania.
Zintegrowany System Kwalifikacji (ZSK)	Wyodrębniona część Krajowego Systemu Kwalifikacji, w której obowiązują określone w ustawie standardy opisywania kwalifikacji oraz przypisywania poziomu Polskiej Ramy Kwalifikacji do kwalifikacji, zasady włączania kwalifikacji do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji i ich ewidencjonowania w Zintegrowanym Rejestrze Kwalifikacji (ZRK), a także zasady i standardy certyfikowania kwalifikacji oraz zapewniania jakości nadawania kwalifikacji. Informacje o ZSK są dostępne pod adresem: https://www.kwalifikacje.gov.pl
Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji (ZRK)	Rejestr publiczny prowadzony w systemie teleinformatycznym ewidencjonujący kwalifikacje włączone do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji. Informacje o ZRK są dostępne pod adresem: https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl

7.2. Definicje związane z wykonywaniem zawodu (branżowe)

Lp.	Nazwa pojęcia	Definicja	Źródło
1	Antyseptyka	Postępowanie odkażające w celu zniszczenia wszystkich drobnoustrojów metodami fizycznymi i chemicznymi.	http://opiekunblog.blogspot.com/2016/05/aseptyka-antyseptyka-zakazenia.html [dostęp: 10.07.2018]
2	Aparat EKG	Urządzenie badające pracę serca w celu rozpoznawania chorób serca.	https://www.medyczny.pl/category/aparaty-ekg [dostęp: 10.07.2018]
3	Aseptyka	Postępowanie mające na celu utrzymanie jałowości pomieszczeń, narzędzi i materiałów opatrunkowych.	http://opiekunblog.blogspot.com/2016/05/aseptyka-antyseptyka-zakazenia.html [dostęp: 10.07.2018]
4	Badanie fizykalne	Celem oceny fizycznej jest zebranie danych na temat funkcjonowania poszczególnych układów i ogólnego stanu zdrowia dziecka.	Muscari E., Bernat K. (red.): Pediatria i pielęgniarstwo pediatryczne. Wydawnictwo Czelej, Lublin 2005

5	Behawioralne objawy bólu	Indywidualna reakcja na ból.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki
6	BMI	Nieskomplikowany wzór matematyczny, który pozwala określić zawartość tkanki tłuszczowej w naszym organizmie, w oparciu o proporcję masy ciała (kg) do wzrostu (w metrach). Wykorzystywany jest do oszacowania, czy waga ciała jest prawidłowa.	http://www.medonet.pl/kalkulatory/kalkulator-bmi---oblicz-idealna-wage-i-wskaznik-bmi,artykul,17200 [dostęp: 10.07.2018]
7	Ból nowotworowy	Zmysłowe i emocjonalnie negatywne doznanie powstające pod wpływem bodźców uszkodzających tkanki lub zagrażających ich uszkodzeniem.	http://www.onkonet.pl/dp_bol_wchorobienow.php [dostęp: 10.07.2018]
8	Cewnik	Rurka służąca do wprowadzenia do narządów i jam ciała w celach zróżnicowanych, najczęściej by coś upuścić, wprowadzić lub dokonać pomiaru.	https://pl.wikipedia.org/wiki/Cewnik [dostęp: 10.07.2018]
9	Choroba przewlekła	Wszelkie zaburzenia lub odchylenia od normy, które mają jedną lub więcej z następujących cech charakterystycznych: – są trwałe; – pozostawiają po sobie inwalidztwo; – spowodowane są nieodwracalnymi zmianami patologicznymi; – wymagają specjalnego postępowania rehabilitacyjnego albo według wszelkich oczekiwań wymagać będą długiego okresu nadzoru, obserwacji czy opieki.	Komisja Chorób Przewlekłych przy Światowej Organizacji Zdrowia
10	Defibrylator	Urządzenie medyczne służące do przeprowadzania zabiegu defibrylacji serca. Celem defibrylacji jest wytlumienie chaotycznych impulsów elektrycznych, które przepływają przez serce i umożliwienie mu powrotu do normalnej regularnej pracy serca.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki
11	Diagnozy pielęgniarские	Wnioski z danych o pacjencie, wskazujące stan biopsychospołeczny człowieka wymagający lub nie pielęgnowania z uwzględnieniem genezy i prognozy tego stanu.	Ślusarczyk B. (red): Podstawy pielęgniarstwa, tom I, wyd. Czelej, Lublin 2004
12	Domowa opieka paliatywna	Wszechstronna, całościowa opieka i leczenie objawowe świadczeniobiorców chorujących na nieuleczalne, niepoddające się leczeniu przyczynowemu, postępujące, ograniczające życie choroby. Opieka ta ukierunkowana jest na poprawę jakości życia, ma na celu zapobieganie bólowi i innym objawom somatycznym oraz ich uśmierzanie, łagodzenie cierpień psychicznych i duchowych i socjalnych.	www.nfz-warszawa.pl/dla-pacjenta/co-kazdy-pacjent-wiedziec-powinien/opieka-paliatywna-i-hospicyjna [dostęp: 10.07.2018]
13	Drabina analgetyczna	Zdefiniowany przez Światową organizację Zdrowia w 1986 roku schemat stosowania leków przeciwbólowych oraz innych farmaceutyków podawanych w celu zmniejszenia doznań bólowych chorego.	https://pl.wikipedia.org/wiki/Drabina_analgetyczna [dostęp: 10.07.2018]
14	Dzieci onkologiczne	Dzieci, u których rozpoznano chorobę nowotworową.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki
15	Dzieci z niepełnosprawnością sprzężoną	Dzieci, u których stwierdza się dwie lub więcej niepełnosprawności powodowane jednym lub kilkoma czynnikami endo- lub egzogennymi.	www.sds24.pl/noepelnosprownosc-sprzezona [dostęp: 10.07.2018]
16	Dziecko niepełnosprawne	Dziecko, które ma specjalne potrzeby zdrowotne i edukacyjne z powodu choroby, uszkodzenia i dysfunkcji niektórych organów ciała, czy zaburzenia jednej lub więcej sfer rozwoju.	http://pomocdziecku.um.warszawa.pl/index.php?k=105 [dostęp: 10.07.2018]

17	Dziecko przewlekle chore	Dziecko, które ma wszelkie zaburzenia lub odchylenia od normy, posiadające następujące cechy charakterystyczne: – są trwałe; – pozostawiają po sobie inwalidztwo; – spowodowane są nieodwracalnymi zmianami patologicznymi; – wymagają specjalnego postępowania rehabilitacyjnego albo według wszelkich oczekiwań wymagać będą długiego okresu nadzoru, obserwacji czy opieki.	https://womgorz.edu.pl/files/wykklad.pdf [dostęp: 10.07.2018]
18	Edukacja zdrowotna	Proces, w którym ludzie uczą się dbać o zdrowie własne i społeczności, w której żyją. Są to zaplanowane, różnorodne działania edukacyjne, ukierunkowane na udzielanie ludziom pomocy w uzyskaniu kompetencji, dzięki którym mogą oni podejmować działania dla ochrony, utrzymania i umacniania swego zdrowia.	Ostrega W., Oblacińska A. (red.): Standardy postępowania i metodyka pracy pielęgniarki szkolnej. Instytut Matki i Dziecka, Warszawa 2017
19	EKG	Zabieg diagnostyczny wykorzystywany w medycynie przede wszystkim w celu rozpoznawania chorób serca. Jest to metoda pośrednia polegająca na rejestracji elektrycznej czynności mięśnia sercowego z powierzchni klatki piersiowej.	https://wikipedia.org/wiki/Elektrokardiografia [dostęp: 10.07.2018]
20	Ergonomia	Nauka o pracy, która zajmuje się dostosowaniem pracy do możliwości psychofizycznych człowieka.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki
21	Glukometr	Podręczne urządzenie służące do szybkiego i precyzyjnego oraz bieżącego odczytu pomiaru poziomu cukru we krwi.	Laughin A., Cukrzyca. Nowe spojrzenie na leczenie, wyd. Astrum, Wrocław 2015
22	HCV	Wirus wywołujący zapalenie wątroby typu C zidentyfikowany w 1989 r. Do zakażenia dochodzi na skutek bezpośredniego kontaktu z krwią chorego.	Ciura G. (red.): Epidemiologia, diagnostyka i terapia HCV. Konferencja Warszawa Wydawnictwo Sejmowe 2015 r.
23	HIV	Wirus niedoboru (upośledzenia) odporności wywołujący chorobę AIDS.	Horban A. (red.) – HIV/AIDS wybrane problemy diagnostyki i terapii. Wydawnictwo Poznański, Poznań 1997
24	Hospicjum domowe	Instytucja funkcjonująca w ramach systemu opieki zdrowotnej, stosująca metody opieki paliatywnej i dedykowana pacjentom przewlekle oraz nieuleczalnie chorym.	https://pl.wikipedia.org/wiki/Hospicjum [dostęp: 10.07.2018]
25	Hospicjum stacjonarne	Budynki wolnostojące z tarasem lub dostępem do ogrodu. W niektórych hospicjach są także świetlice lub inne pomieszczenia, w których chorzy mogą się spotkać lub uczestniczyć w terapiach zajęciowych. W takim miejscu zwykle można zostawić dzieci, jeśli ich opiekunowie nie chcą zabrać ich bezpośrednio do sali chorego.	http://www.hospicja.pl/o-hospicjum/rodzaje-opieki-paliatywnej-hospicyjnej#faqnoanchor [dostęp: 10.07.2018]
26	HPV	Wirus brodawczaka ludzkiego (Humanum Papillomavirus). Łagodne zmiany to brodawki i kurzajki.	https://portal.abczdrowie.pl/hpv [dostęp: 10.07.2018]
27	Inhalator	Urządzenie zawierające lek i umożliwiające jego podanie bezpośrednio do dróg oddechowych.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki
28	Inkubator	Urządzenie, dzięki któremu można stworzyć kontrolowany mikroklimat o odpowiedniej temperaturze, wilgotności i składzie atmosfery. Jest wykorzystywany najczęściej w przypadku noworodków, które urodziły się przedwcześnie.	https://www.mamazone.pl/artykuly/male-dziecko/wczesniak/jak-dziala-inkubator [dostęp: 10.07.2018]
29	Krew i moczu na posiew	Badanie wykonywane w celu stwierdzenia obecności bakterii zawartych w próbce moczu lub krwi poprzez namnażanie ich na specjalnych pożywkach.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki

30	Lateks	Roztwór kauczuku w ochronie zdrowia stosowany do wyrobu rękawiczek, wenflonów i cewników. Jest częstą przyczyną wystąpienia alergii wśród pracowników ochrony zdrowia.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki
31	Leki cytostatyczne	Grupa leków przeciwnowotworowych o różnym pochodzeniu i mechanizmach działania.	https://www.zwrotnikraka.pl/cytostatyki-dzialanie-rodzaje [dostęp: 10.07.2018]
32	MOPS	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki
33	Narzędzia chirurgiczne	Specjalistyczne narzędzia wykonane najczęściej ze stali nierdzewnej, które znajdują zastosowanie podczas operacji i zabiegów.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki
34	Niepełnosprawność	Ograniczenie lub brak zdolności do wykonywania czynności w sposób lub w zakresie uważanym za normalny dla człowieka, wynikające z uszkodzenia i upośledzenia funkcji organizmu.	https://encyklopedia.pwn.pl/haslo/niepelnosprawnosc;3947453.html [dostęp: 10.07.2018]
35	Obraz kliniczny chorób nowotworowych u dzieci	Przyczyny, objawy oraz leczenie poszczególnych chorób z podziałem na łagodne i złośliwe choroby.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki
36	Odrębność postępowania objawowego	Indywidualne postępowanie medyczne w celu łagodzenia lub likwidowania objawów danej choroby.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki
37	PCPR	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki
38	Pediatryka społeczno-kulturowa	Całościowe podejście do pacjenta, obejmującego obszar biopsychospołeczny, wymiar kulturowy, egzystencjonalny i duchowy.	www.cmkp.edu.pl/wp-content/.../Medycyna-rodzinna-po-l-st-w-pediatrici-plus-6.pdf [dostęp: 10.07.2018]
39	Pen	Automatyczny wstrzykiwacz insuliny z wbudowaną skalą.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki
40	Plan opieki	Przemyślany proces zawierający uporządkowane problemy, którym przypisane jest odpowiednie rozwiązanie.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki
41	Podstawowe zabiegi resuscytacyjne BLS	Postępowanie przy resuscytacji dziecka zależy od jego wieku: – niemowlę od urodzenia do roku życia; – dziecko – między pierwszym rokiem życia a początkiem okresu pokwitania (osiągnięcia cech dojrzałości); – po zakończeniu okresu pokwitania dzieci traktuje się jak dorosłych. Na postępowanie składają się: – ocena stanu dziecka; – resuscytacja – uciskanie klatki piersiowej; – oddechy ratownicze. Uciskanie klatki piersiowej odbywa się naprzemiennie z oddechami ratowniczymi. Kontynuuje się je do momentu przyjazdu pogotowia ratunkowego, poprawy stanu poszkodowanego, wyczerpania fizycznego, zagrożenia bezpieczeństwa.	https://www.mp.pl/pacjent/pierwsza_pomoc/77591,zabiegi-resuscytacyjne-u-dzieci [dostęp: 10.07.2018]
42	Pompa infuzyjna	Sprzęt medyczny stosowany do ciągłego lub cyklicznego, dokładnego dawkowania leku.	www.medipment.pl/produkty/Pompy-infuzyjne-strzykawkowe-948 [dostęp: 10.07.2018]

43	Profilaktyka drugiego rzędu	Działania skierowane do grup o zwiększonym lub wysokim zagrożeniu wystąpienia danej choroby w celu wyselekcjonowania osób we wczesnym (przedklinicznym) stadium choroby, wobec których zostaną wdrożone pogłębione badania w celu potwierdzenia występowania choroby. Realizowane poprzez badania skriningowe (przesiewowe), czyli stosowane masowo, proste testy.	http://www.szpital-marciniak.wroclaw.pl/index.php?c=article&id=9&print=1 [dostęp: 10.07.2018]
44	Profilaktyka pierwszego rzędu (swoista i nieswoista)	Działania ukierunkowane na zapobieganie wystąpieniu choroby lub zmniejszenie ryzyka jej rozwoju poprzez zwiększenie odporności na zachorowania lub zmniejszenie ekspozycji na czynniki ryzyka W ramach profilaktyki pierwszorzędowej wyróżnia się działania: – swoiste , tj. skierowane na zapobieganie konkretnej chorobie, – nieswoiste , tj. skierowane na zapobieganie chorobom w ogólności.	http://www.szpital-marciniak.wroclaw.pl/index.php?c=article&id=9&print=1 [dostęp: 10.07.2018]
45	Profilaktyka trzeciego rzędu	Działania skierowane do grup przewlekle chorych lub niepełnosprawnych i mające na celu zapobieganie nasileniu skutków choroby bądź niepełnosprawności lub powikłań choroby (do zgonu włącznie).	http://www.szpital-marciniak.wroclaw.pl/index.php?c=article&id=9&print=1 [dostęp: 10.07.2018]
46	Promieniowanie jonizujące	Promieniowanie elektromagnetyczne (rentgenowskie, γ) i korpuskularne (cząstki α , elektrony, neutrony i in.), które przechodząc przez materię, ulega rozpraszaniu lub pochłanianiu, przekazując energię atomom i cząsteczkom ośrodka, przez który przenika (i z którym oddziałuje).	https://encyklopedia.pwn.pl/haslo/promieniowanie-jonizujace;3962659.html [dostęp: 10.07.2018]
47	Promieniowanie laserowe	Promieniowanie jednej barwy, wiązka laserowa ma małą rozbieżność kątową, w której zawarta jest cała moc promieniowania. Zagrożenie tym promieniowaniem odnosi się do oczu i skóry.	http://ofizjo.pl/artykuly/cechy-promieniowania-laserowego-dzialanie-biologiczne-wskazania-i-przeciwwskazania [dostęp: 15.04.2018]
48	Promieniowanie podczerwone	Promieniowanie optyczne o długości fali wynoszącej od 780 nm do 1 mm. Wchodzi w skład promieniowania słonecznego. Negatywne skutki jego działania: oparzenia skóry, pigmentacja skóry, zaćma, uszkodzenie rogówki czy siatkówki oka.	http://archiwum.ciop.pl/1373.html [dostęp: 10.07.2018]
49	Psychoterapia podtrzymująca	Bezpośrednia forma współpracy z pacjentem. Stosowana tam, gdzie nie oczekuje się wyleczenia. Swoiste utrzymanie status quo jest miarą sukcesu psychoterapii.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki
50	RKO	Resuscytacja krążeniowo-oddechowa służy ratowaniu życia osób, u których doszło do zatrzymania krążenia i oddychania. Jej celem jest przywrócenie oddechu, krążenia i świadomości.	https://polki.pl/zdrowie/pierwsza-pomoc,resuscytacja-krzeniowo-oddechowa-u-doroslych-rko,10344418,artykul.html [dostęp: 10.07.2018]
51	Rodzina dysfunkcyjna	Rodzina, która nie zaspokaja potrzeb emocjonalnych jej członków, nie zapewnia bezpieczeństwa ani właściwych warunków do prawidłowego rozwoju i wzrastania dzieci.	http://www.poradnikzdrowie.pl/psychologia/zwiazki/rodzina-dysfunkcyjna-i-patologicznaczym-sie-roznia_43704.html [dostęp: 10.07.2018]
52	Siatki centylowe	Jedna z metod obiektywnej oceny rozwoju fizycznego dzieci w wieku od 1 do 18 roku życia. Najczęściej oceniane są przebieg wzrostu, przyboru masy ciała i przyrostu obwodu głowy na tle danej populacji (zwykle mieszkańców danego kraju) oraz ciśnienie tętnicze.	Ostrega W., Oblacińska A. (red.): Standardy postępowania i metodyka pracy pielęgniarki szkolnej. Instytut Matki i Dziecka, Warszawa 2017

53	Środowisko nauczania i wychowania	Opieka sprawowana przez pielęgniarki w szkole, przedszkolach, internatach obejmująca dzieci w wieku od 6 roku życia do 18 roku życia.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki
54	Terminalna faza choroby nowotworowej	Okres choroby, w którym zauważa się nieodwracalne pogorszenie ogólnego stanu chorego z nasileniem dolegliwości fizycznych, połączonych z ograniczeniem sprawności ruchowej; okres ten trwa zwykle około 4-6 tygodni.	https://www.zwrotnikraka.pl/o-bjawy-smierci-agonia [dostęp: 10.07.2018]
55	Wenflon – kaniula dożylna	Plastikowa rurka tymczasowo umieszczana przy pomocy stalowej igły w żyłę. Jej część zewnętrzna pozwala na przyłączenie strzykawki lub kroplówki. Dzięki kaniuli pacjent może otrzymywać dożylnie lekarstwa bez konieczności wykonywania nowego wkłucia.	https://pl.wikipedia.org/wiki/Kaniula_do%C5%BCylna [dostęp: 10.07.2018]
56	Wywiad	Przeprowadza się go z dzieckiem lub jego opiekunem w celu określenia sytuacji biologicznej, psychologicznej i społecznej oraz zaplanowaniu świadczeń usług pielęgniarstwa.	Kawczyńska-Butrym Z.: Diagnostyka pielęgniarstwa. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 1999
57	Zespół terapeutyczny	Grono specjalistów, którzy opiekują się pacjentem na różnych etapach choroby.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki

ZASTOSOWANIE INFORMACJI O ZAWODACH

Wsparcie dla pracowników i klientów instytucji rynku pracy w zakresie:

- skutecznego podejmowania decyzji dotyczących wyboru zawodu, pracy/zatrudnienia,
- nabywania nowych lub rozszerzania już posiadanych kompetencji zawodowych,
- zmiany kwalifikacji zawodowych zgodnie z potrzebami rynku pracy,
- dopasowywania treści szkoleń kontraktowanych przez urzędy pracy do potrzeb rynku pracy.

Wsparcie dla różnych grup interesariuszy w zakresie:

- poradnictwa i doradztwa zawodowego,
- tworzenia i aktualizacji ofert szkoleniowych dla rynku pracy,
- dostosowania oferty kształcenia zawodowego do wymagań rynku pracy,
- tworzenia i aktualizacji opisów stanowisk pracy,
- przygotowania lub aktualizacji opisu kwalifikacji rynkowych wprowadzanych do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji.